

Üniversite : İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitüsü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Oktay Selim Karaca
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Temmuz 2011

KISA ÖZET
TÜRKMEN TÜRKÇESİ VE TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ YALANCI EŞ
DEĞERLER

Nida Kırömeroğlu

Türk dünyası uzun yıllar siyasi nedenlerle birbirinden kopuk bir gelişim süreci yaşamıştır. Son yirmi yılda büyüyen artan temaslar Türk lehçe ve şivelerini daha yakından tanıma ihtiyacı doğurmuştur. Her lehçenin bilim, kültür ve sanat eserinin bilinmesi, tanınması, incelenmesi, bu büyük ailenin birbirine daha çok yaklaşması için değerlendirilmesi gereken bir fırsat olarak görülmüştür. Bu amaçla Türk topluluklarında verilen eserlerin lehçeden lehçeye aktarma faaliyetleri başlamıştır.

Aktarma çalışmalarında aktarıcının dikkatinden kaçan hatalardan biri “yalancı eş değer kelimeler” sorunudur. Bu çalışmamızda Oğuz grubu Türk dillerinin doğu kolunu oluşturan Türkmen Türkçesinin kelime hazinesinde bulunan yalancı eş değer kelimeler tespit edilmiştir. Yalancı eş değerler üzerine bugüne kadar yapılan çalışmalar araştırılmış, incelenmiş ve bunların dökümü yapılmıştır. Daha sonra Türkmence-Türkçe Sözlükteki 17 bin kelime Türkçe Sözlükteki ilgili kelimeyle eş zamanlı olarak karşılaştırılmıştır. Bulunan yalancı eş değer kelimeler Türkçe kökenliler, yabancı kökenliler ve kelime başında ses değişikliği bulunanlar olmak üzere üç başlık altında tasnif edilmiştir. Her yalancı eş değer kelimenin karşısına Türkçe Sözlükte bulunan ilk anlamı, gerekli görülen yerlerde diğer anlamları parantez içinde açıklanmıştır.

Farklı lehçelerde kullanılan kökeni ortak kelimelerin yaşadıkları coğrafyada nasıl yeni anlamlar kazandığı bu çalışmada görülmüştür. Bu yüzden aktarma çalışması yapan birinin her iki dilin gramer ve semantik özelliklerini çok iyi bilmesi gerekir.

Söz konusu iki lehçede yalancı eş değer olabileceğini düşündüğümüz kelimeler şimdiye kadar bu konuda yapılan çalışmalara göre sayı bakımından en geniş kapsamlıdır. Sonuç bölümünde ise genel bir değerlendirme yapıp bazı tekliflerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Yalancı Eş Değerlik

University : Istanbul Kültür University
Institute : Institute of Social Sciences
Department : Turkish Language and Literature
Programme : Turkish Language and Literature
Supervisor : Assist. Yrd. Doç. Dr. Oktay Selim Karaca
Degree Awarded and Date : MA – July 2011

ABSTRACT

PSEUDO-EQUIVALENTS IN THE TURKMEN TURKISH AND TURKEY TURKISH

Nida Kırömeroğlu

For many years, Turkish world lived in the development process of being detached from each other for political reasons. Last twenty years, growing increasingly closer contacts has led to the need for recognition Turkish dialect and pronunciation,. The recognition, investigation of science, culture and knowledge of the art work of every dialect for a large family to each other was seen as an opportunity for much closer. For this purpose, the works on dialects to dialects of Turkish communities started to transfer activities.

During the transfer to transmitter studies, one of the errors escaping from the attention is "the equivalent of false words" problem. In this study, pseudo-equivalent words which are in the eastern branch of Oghuz group of Turkish languages Turkish Turkmen vocabulary have been identified. The studies which were done until today on this pseudo-equivalent words are investigated, examined and taken inventory. Then word of Turkish Turkmen-Turkish dictionary of 17.000 words of the dictionary are compared simultaneously. These pseudo-equivalent words were classified the words of foreign origin, Turkish origin and including those at the beginning of a change in sound as a three headings. Each pseudo word was explained as equivalent Turkish dictionary in front of the first meaning of the word equivalent, where necessary other uses are described in parentheses.

The gaining new meanings of words used in different dialects and with common origin in the living geography was seen in this study. Therefore, The person who research would have known the transfer function of the grammatical and semantic features of each of the two languages very well.

The study about the words that we thought as pseudo- equivalent words according to these two dialects, is the largest scope on this issue so far. In the conclusion, some proposals have been made a general assessment.

Keywords: Turkey Turkish, Turkmen Turkish, pseudo-equivalent